

**VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTAS
ELEKTROS SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui
Komisijos narė
Viktorija Sankauskaitė
Komisijos narys
Donatas Jasas
Komisijos pirmininko pavaduotojas
Jonas Makauskas

2018-11-14

**PAŽYMA
DĖL AB „ENERGIJOS SKIRSTYMO OPERATORIUS“ ELEKTROS ENERGIJOS
PERSIUNTIMO PASLAUGOS KAINŲ IR JŲ TAIKymo TVARKOS
PASKELBIMO**

2018 m. lapkričio 14 d. Nr. O5E-309
Vilnius

I. Bendrosios nuostatos

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (toliau – Įstatymas) 67 straipsnio 2 dalimi, nustatančia, kad konkrečias perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomenines elektros energijos kainas ir tarifus nustato ir keičia paslaugų teikėjas, AB „Energinės skirstymo operatorius“ (toliau – Bendrovė), turintis elektros energijos skirstymo licenciją, 2018 m. lapkričio 12 d. raštu Nr. 18KR-SD-16491 (toliau – Raštas) pateikė Bendrovės valdybos 2018 m. lapkričio 12 d. sprendimu (posėdžio protokolo Nr. 30) patvirtintas AB „Energinės skirstymo operatorius“ elektros energijos persiuntimo paslaugos kainas ir jų taikymo tvarką (toliau – Persiuntimo tvarka). Persiuntimo tvarka nustatomos elektros energijos persiuntimo vidutinės įtampos (toliau – VĮ) ir žemos įtampos (toliau – ŽĮ) elektros tinklais paslaugos kainos elektros energijos vartotojams bei jų taikymo tvarka, kuri būtų taikoma nuo 2019 m. sausio 1 d.

Įstatyme yra reglamentuoti tokie konkrečių kainų ir tarifų nustatymo principai:

- Vadovaujantis Įstatymo 67 straipsnio 2 dalimi, perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninės elektros energijos kainos reguliuojamos Komisijai nustatant viršutines kainų ribas. Konkrečias perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomenines elektros energijos kainas ir tarifus nustato ir keičia paslaugos teikėjas.

- Vadovaujantis Įstatymo 69 straipsnio 7 dalimi, Komisijai nustačius viršutines kainų ribas, paslaugų teikėjai turi teisę diferencijuoti paslaugos kainas pagal objektyvius požymius. Paslaugų teikėjai, diferencijuodami kainas, privalo laikytis nediskriminavimo principo ir tinkamai atsižvelgti į energijos vartojimo efektyvumo didinimo principą.

- Remiantis Įstatymo 69 straipsnio 9 dalimi, paslaugos teikėjo nustatytas kainas ir tarifus per 15 kalendorinių dienų nuo paslaugos teikėjo prašymo gavimo dienos skelbia Komisija, prieš tai patikrinusi, ar nustatant kainas ir tarifus nebuvo pažeisti kainų ir tarifų nustatymo reikalavimai, ar nediskriminuojami vartotojai.

- Komisija, nustačiusi, kad paslaugos teikėjo pateiktos paslaugų kainos ir tarifai nustatyti nesilaikant kainų ir tarifų nustatymo reikalavimų arba kad yra diskriminuojami vartotojai, nurodo paslaugų teikėjui klaidas, kurias paslaugų teikėjas turi ištaisyti, ir kad ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo Komisijos pastabų gavimo Komisijai turi būti pateiktos pataisytos paslaugų kainos ir tarifai. Komisija ne

vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo pataisytų paslaugų kainų ir tarifų pateikimo juos paskelbia arba, jeigu paslaugų teikėjas per nustatytą terminą neištaiso nurodytų klaidų, paslaugų kainas ir tarifus nustato vienašališkai ir juos paskelbia.

- Vadovaujantis Įstatymo 69 straipsnio 10 dalimi, skirstomųjų tinklų operatoriaus skirstymo paslaugos kainos ir tarifai įsigalioja praėjus ne mažiau kaip 45 dienoms nuo jų paskelbimo.

II. Elektros energijos persiuntimo paslaugos kainos ir tarifai

2018 m. spalio 2 d. nutarimu Nr. O3E-300 „Dėl Litgrid AB perdavimo paslaugos kainos viršutinės ribos 2019 metams perskaičiavimo“ Komisija nustatė perdavimo paslaugos kainos viršutinę ribą 2019 metams 0,658 ct/kWh ir 2018 m. spalio 18 d. nutarimu Nr. O3E-343 „Dėl elektros energijos sisteminių paslaugų kainos 2019 metams nustatymo“ sisteminių paslaugų kainą 2019 metams – 0,615 ct/kWh, tad prognozuojama vidutinė metinė 2019 metams perdavimo paslaugos kaina sudarys 1,273 ct/kWh, t. y. 0,125 ct/kWh arba 10,9 proc. daugiau nei 2018 m.

2018 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. O3E-334 „Dėl AB „Energijos skirstymo operatorius“ skirstymo paslaugų vidutinės ir žemos įtampos tinklais kainų viršutinių ribų 2019 metams perskaičiavimo“ Komisija nustatė skirstymo paslaugos VĮ tinklais kainos viršutinę ribą 2019 metams 0,862 ct/kWh, t. y. 0,064 ct/kWh arba 8,0 proc. didesnę nei 2018 m., bei skirstymo paslaugos ŽŪ tinklais kainos viršutinę ribą 2019 metams – 1,871 ct/kWh, t. y. 0,155 ct/kWh arba 9,0 proc. didesnę nei 2018 m.

Pagal Bendrovės 2018 m. spalio 22 d. raštu Nr. 18KR-SD-5738 pateiktą informaciją, skaičiuojant persiuntimo paslaugos kainas ir tarifus naudojama elektros energijos skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais vidutinės įtampos vartotojų objektams diferencijuota kainos viršutinė riba 2019 metams lygi 0,776 ct/kWh, o elektros energijos skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais žemos įtampos vartotojų objektams diferencijuota kainos viršutinė riba 2019 metams – 0,901 ct/kWh. Atkreiptinas dėmesys, kad elektros energijos skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais vidutinės įtampos vartotojų objektams ir žemos įtampos vartotojų objektams diferencijuotų kainų viršutinių ribų 2019 metams svertinis vidurkis (0,862 ct/kWh) neviršija Komisijos nustatytos skirstymo paslaugos vidutinės įtampos tinklais kainos viršutinės ribos 2019 metams. Taip pat Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“, 107 punktu numatoma, jog, skaičiuojant visuomeninės kainos viršutinę ribą, elektros energijos skirstymo paslaugos žemos įtampos tinklais kainos viršutinė riba skaičiuojama įvertinant skirstymo paslaugos teikimo sąnaudų priskyrimo buitiniams vartotojams koeficientą, kurio reikšmė iki 2020 m. nuosekliai didinama iki 1,3 ir, siekiant tolygaus įvertinimo, 2019 metams nustatoma 1,3 (2018 m. buvo nustatytas 1,25, 2017 m. nustatyta – 1,20, 2016 m. II pusb. nustatyta – 1,15). Įvertinus šį koeficientą, skirstymo paslaugos žemos įtampos tinklais kainos viršutinė riba 2018 metams – 2,432 ct/kWh.

Remiantis Bendrovės Raštu pateikta Persiuntimo tvarka, persiunčiamos elektros energijos vartotojai skirstomi į tris vartotojų grupes:

- pirmosios grupės (buitiniai) vartotojai – fiziniai asmenys, kuriems elektros energijos persiuntimo paslauga teikiama asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, tenkinti (individualiems gyvenamiesiems namams, šių namų valdoje esantiems statiniams, daugiabučio ir (ar) bendrabučio tipo gyvenamųjų namų butams, vasarnamiams, sodų sklypams, garažams asmeniniams automobiliams laikyti ir kitiems gyvenamosios ar poilsio paskirties objektams, jeigu jie nėra naudojami verslo, veiklos ar profesijos poreikiams tenkinti);

- antrosios grupės vartotojai – vartotojai (išskyrus pirmosios grupės (buitinius) vartotojus), kurių objekto leistinoji naudoti galia yra 30 kW ir mažiau;

- trečiosios grupės vartotojai – vartotojai (išskyrus pirmosios grupės (buitinius) vartotojus), kurių objekto leistinoji naudoti galia yra didesnė nei 30 kW

Elektros energijos persiuntimo kainą sudarančių dedamųjų palyginimas 2018–2019 m. pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Elektros energijos dedamųjų palyginimas 2018–2019 m., ct/kWh (be PVM)

Eil. Nr.	Kainų viršutinės ribos	2019 m.	2018 m.	Pokytis, proc.	Pokytis, ct
1.	Perdavimo paslaugos aukštos įtampos tinklais kaina	0,658	0,619	6,3%	0,039
2.	Sisteminių paslaugų kaina	0,615	0,529	16,3%	0,086
3.	Skirstymo VĮ tinklais paslaugos kaina				
3.1	I – III gr. VĮ vartotojams	0,776	0,718	8,1%	0,058
3.2	I – III gr. ŽĮ vartotojams	0,901	0,834	8,0%	0,067
4.	Skirstymo ŽĮ tinklais paslaugos kaina				
4.1	II – III gr. vartotojams	1,434	1,371	4,6%	0,063
4.2	I gr. (buitiniams) vartotojams	2,432	2,145	13,4%	0,287
5.	Persiuntimo VĮ tinklais paslaugos kaina*				
5.1	I – III gr. VĮ vartotojams	2,049	1,866	9,8%	0,183
5.2	I – III gr. ŽĮ vartotojams	2,174	1,982	9,7%	0,192
6.	Persiuntimo ŽĮ tinklais paslaugos kaina*				
6.1	II – III gr. vartotojams	3,608	3,353	7,6%	0,255
6.2	I gr. (buitiniams) vartotojams	4,606	4,127	11,6%	0,479

* - Vadovaujantis Įstatymo 44 straipsnio 5 dalimi ir 46 straipsnio 5 dalimi, vartotojai atsiskaitydami už elektros energijos persiuntimo paslaugas, taip pat privalo atsiskaityti ir už viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP), neįtrauktas į 1 lentelės 5 ir 6 eilutes, teisės aktų tvarka nustatyta kaina.

I grupės (buitiniai) vartotojai, gaunantys elektros energiją iš žemosios įtampos elektros tinklų, už elektros energijos persiuntimo paslaugą atsiskaito, priklausomai nuo pasirinkto tarifų plano, vienos, dviejų ar keturių laiko zonų tarifais, mokėdami energijos dedamąją arba energijos ir pastovią dedamąsias.

Nuo 2016 m. liepos 1 d. Bendrovė pradėjo taikyti tarifų planą „Išmanusis“, vadovaujantis 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB, I priedo 2 punktu, kuris nustato pažangių matavimo sistemų įdiegimą, kad jas naudodami vartotojai galėtų aktyviai dalyvauti elektros energijos tiekimo rinkoje, nuo 2016 m. liepos 1 d. pradėjus taikyti išmaniųjų elektros skaitiklių diegimo pilotinio projekto elektros energijos kainas.

Paminėtina, jog pagal Įstatymo 69 straipsnio 4 dalį, nustatydamą viršutines perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainas ir vertindama paslaugų teikėjų pateiktas kainas ir tarifus, Komisija užtikrina, kad perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu didinti, sudarant sąlygas diegti išmaniuosius elektros tinklus ir užtikrinti sistemos saugumą, elektros energijos vartojimo efektyvumą, o pagal Įstatymo 69 straipsnio 7 dalį, Komisijai nustatius kainų viršutines ribas, paslaugų teikėjai, diferencijuodami kainas, privalo laikytis nediskriminavimo principo ir tinkamai atsižvelgti į energijos vartojimo efektyvumo didinimo principą. Vadovaujantis Elektros energijos perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninių elektros energijos kainų diferencijavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Komisijos 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. O3-252 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo, visuomeninio tiekimo paslaugų ir visuomeninių elektros energijos kainų diferencijavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 10.1.1 papunkčiu, skirstomųjų tinklų operatorius, diferencijuodamas elektros energijos skirstymo (persiuntimo) paslaugos kainas, privalo vadovautis principu, kad skirstymo (persiuntimo) paslaugos kainos

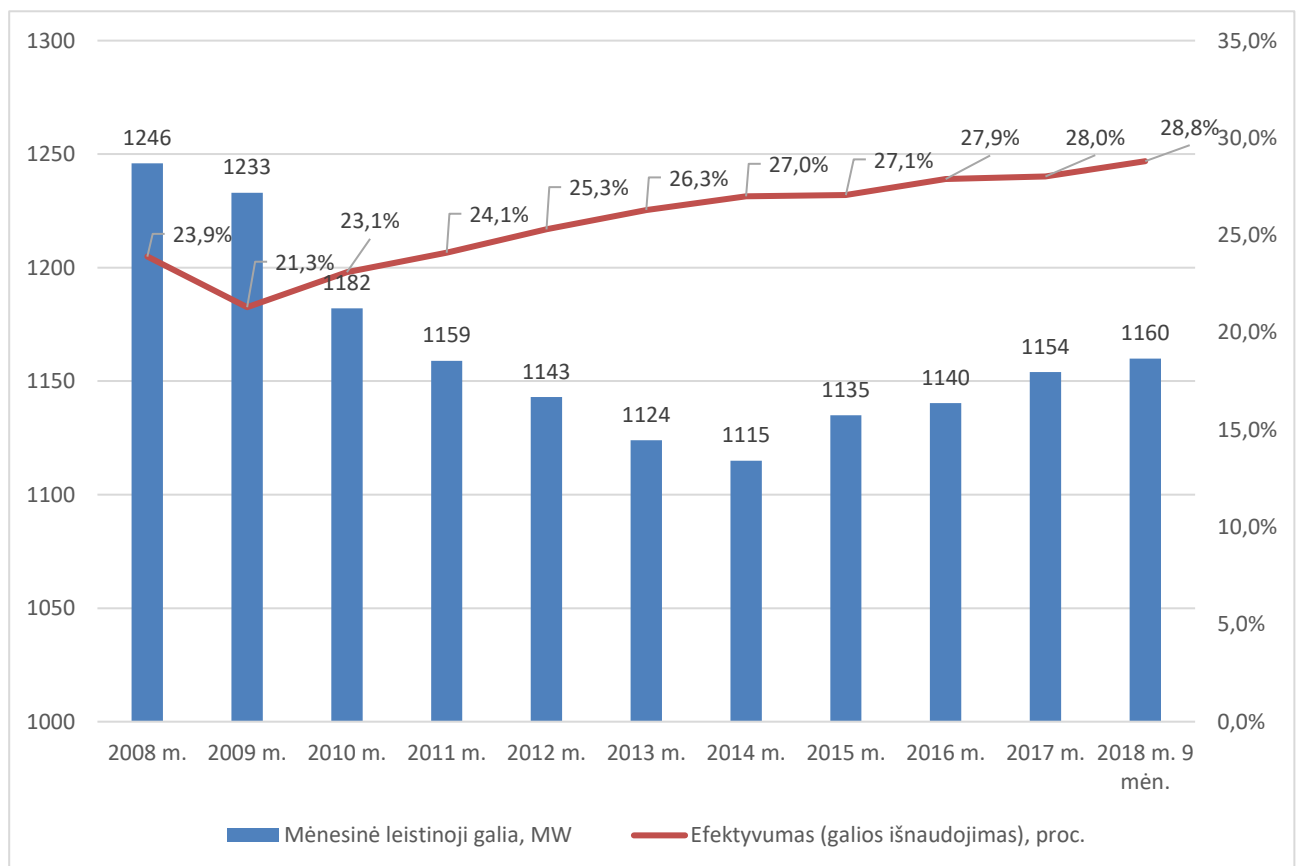
diferencijavimo į elektros energijos ir galios dedamąsias (išskyrus buitiniams vartotojams) atveju skirstomųjų tinklų operatorius ne mažiau kaip 50 proc. skirstomųjų tinklų operatoriaus sąlyginai pastoviųjų sąnaudų, skirstymo paslaugos sąnaudų ir investicijų gražos bei 100 proc. kintamųjų sąnaudų privalo priskirti elektros energijos dedamajai, ir ne daugiau kaip 50 proc. sąlyginai pastoviųjų sąnaudų, skirstymo paslaugos sąnaudų ir investicijų gražos privalo priskirti galios dedamajai. Pažymėtina, kad pagal pateiktus skaičiavimus Bendrovės nustatyta galios dedamoji neviršija nustatytos 50 proc. ribos. Bendrovės galios dedamosios pajamų vidurkis II ir III vartotojų grupių persiuntimo paslaugos pajamose pagal tarifų planus vidutiniškai sudaro apie 36 proc.

Bendrovė Raštu pateikė duomenis, pagal kuriuos elektros energijos skirstymo tarifų svertiniai vidurkiai pagal įtampų lygius neviršija nustatytų skirstymo VĮ ir ŽŪ tinklais paslaugų kainų viršutinių ribų. 2 lentelėje pateikiami lūžio taškai, ties kuriais apsimoka rinktis atitinkamą tarifų planą. 2019 m., palyginus su 2018 m., jie nesikeičia.

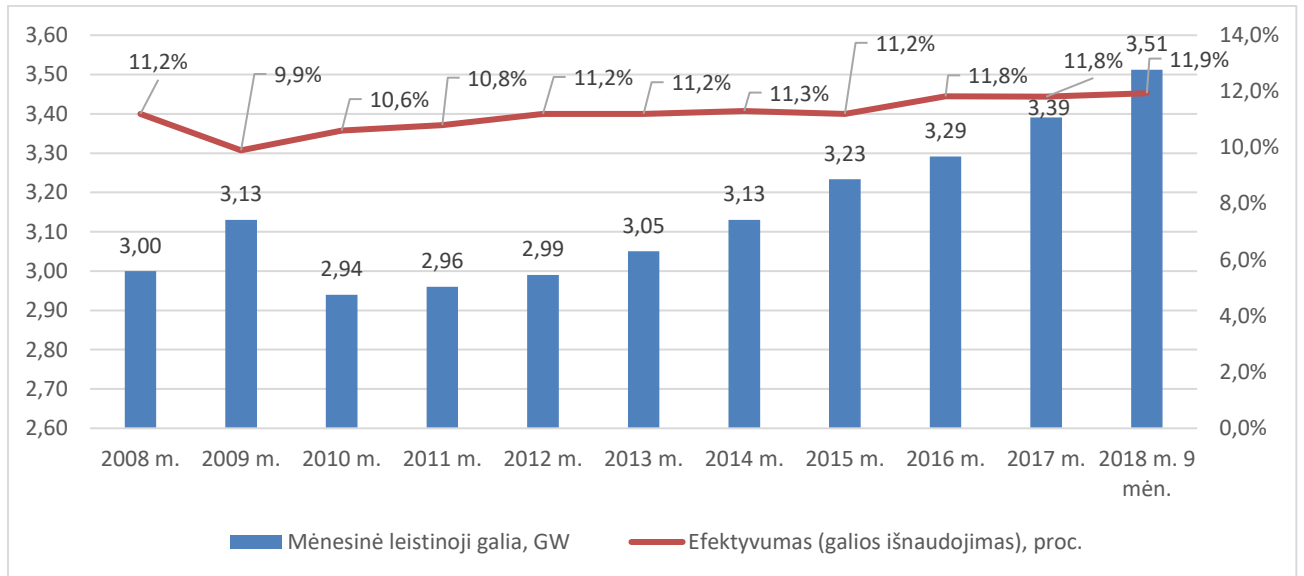
2 lentelė. Bendrovės persiuntimo paslaugos tarifų planų lūžio taškai 2018–2019 m.

Rodiklis		2019 m.	2018 m.
Lūžio taškai VĮ	Tarp I ir II plano	26%	26%
	Tarp II ir III plano	42%	42%
Lūžio taškai ŽŪ ≥ 400 kW	Tarp I ir II plano	11%	11%
	Tarp II ir III plano	23%	23%
Lūžio taškai ŽŪ < 400 kW	Tarp I ir II plano	10%	10%
	Tarp II ir III plano	20%	20%

Elektros energijos tarifų planų poveikis vartotojų leistinajai naudoti galiai ir jos išnaudojimui pagal elektros tinklo įtampų lygius parodytas 1–2 paveiksluose.

1 pav. Bendrovės komercinių vartotojų leistosios naudoti galios ir jos išnaudojimo dinamika VĮ tinkluose

2 pav. Bendrovės komercinių vartotojų leistosios naudoti galios ir jos išnaudojimo dinamika ŽĮ tinkluose

Leistosios naudoti galios panaudojimo efektyvumas pastaruosius metus išlieka panašaus dydžio pagal VĮ ir ŽĮ lygius ir VĮ tinkluose sudaro apie 29 proc., ŽĮ tinkluose – apie 12 proc.

Pagal prognozuojamus vidutinius metinius duomenis 2019 metams Bendrovės nustatytos elektros energijos skirstymo VĮ ir ŽĮ tinklais paslaugos kainos (atitinkamai 0,862 ct/kWh ir 1,871 ct/kWh) neviršija Komisijos 2018 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. O3E-334 „Dėl AB „Energijos skirstymo operatorius“ skirstymo paslaugų VĮ ir ŽĮ tinklais kainų viršutinių ribų 2019 metams perskaičiavimo“ nustatytų atitinkamai skirstymo paslaugos VĮ tinklais kainos viršutinės ribos 0,862 ct/kWh (be PVM), skirstymo paslaugos ŽĮ tinklais kainos viršutinės ribos 1,871 ct/kWh (be PVM). Jei pasibaigus metams būtų viršijamos nustatytos kainų viršutinės ribos, būtų atliekama atitinkamos kainos viršutinės ribos korekcija ateinančiais laikotarpiais.

Elektros skyrius, patikrinęs, ar Bendrovė, nustatydamą kainas nepažeidė kainų ir tarifų nustatymo reikalavimų, ir ar nediskriminuojami vartotojai, pažeidimų nenustatė. Atkreiptinas dėmesys, jog Elektros skyrius, tikrindamas Persiuntimo tvarką, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, atliko redakcinio pobūdžio pakeitimus (buvo redaguojama, lygiuotė, šriftas).

Elektros skyrius siūlo Komisijai paskelbti Bendrovės valdybos 2018 m. lapkričio 12 d. sprendimu (protokolo Nr. 30) patvirtintas AB „Energijos skirstymo operatorius“ elektros energijos persiuntimo paslaugos kainas ir jų taikymo tvarką 2018 metams (pridedama).

PRIDEDAMA. Nutarimo „Dėl AB „Energijos skirstymo operatorius“ elektros energijos persiuntimo paslaugos kainų ir jų taikymo tvarkos paskelbimo“ projektas su priedais, 11 lapų.

Elektros skyriaus patarėjas

Darius Juškaitis

Į posėdį kviečiami:

1. Finansų ministerijos atstovai,
2. Energetikos ministerijos atstovai,
3. AB „Energijos skirstymo operatorius“ atstovai,
4. Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovai,
5. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos atstovai.